

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

100 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVII NR. 39

Vineri,
29
SEPTEMBRIE
2017

9 771418 834006

17039

Au fost lansate
proiectele naționalităților
pe anul 2018

(Pagina 3)

Victorie și bucurie
pe terenul de fotbal
din Micherechi

(Pagina 8)

„Dansator bun ești
dacă simți dansul
cu inima, cu sufletul...”

(Pagina 9 și 12)

Calendar ortodox

- 2 octombrie, luni, Sf. Sfințit Mc. Ciprian; Sf. Mc. Iustina fecioara
- 3 octombrie, marți, Sf. Sfințit Mc. Dionisie Areopagitul; Sf. Mc. Teoctist
- 4 octombrie, miercuri, Sf. Mc. Ierotei, Ep. Atenei; Sf. Mc. Domnina, Audact și Calistena
- 5 octombrie, joi, Sf. Mc. Haritina și Mamelta
- 6 octombrie, vineri, † Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida
- 7 octombrie, sâmbătă, † Sf. M. Mc. Serghie și Vah; Sf. Mc. Iulian, Chesarie și Polihronie
- 8 octombrie, duminică, Sf. Cuv. Pelaghia și Taisia. Duminica a XX-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain)

Întâlnirea fiilor satului la Bedeu

Autogovernarea Românească din Bedeu organizează în ultima sâmbătă a acestei luni, pe 30 septembrie, „Întâlnirea fiilor satului”. Evenimentul se va desfășura la Casa de cultură din Bedeu. După deschiderea festivă, care va avea loc la ora 10.00, programul zilei va continua cu participarea la Sfânta Liturghie din biserica greco-catolică din localitate.

După slujbă, programul va continua la Casa de cultură cu vernisajul unei expoziții, cu evoluția Ansamblului „Doina Bihorului”, care va interpreta dansuri și cântece populare românești, și cu momente muzicale românești, asigurate de formația din Vărșand, condusă de Ioan Laszlo. Organizatorii au ales și un motto emoționant pentru a invita acasă în această zi cât mai mulți fii ai satului: „Iarba verde de acasă, să mă rătăcesc în lume nu mă lasă...”.

A.B.

Poezii și desene dedicate lui Lucian Magdu, la Bătania

Fundația și Școala Generală Română „Lucian Magdu” din Bătania organizează cea de-a XIII ediție a concursului de recitări dedicat poetului Lucian Magdu. Deoarece în acest an s-au împlinit 80 de ani de la nașterea poetului român, organizatorii introduc o nouă categorie de concurs: „Lucian Magdu prin ochii copiilor”.

La această categorie se așteaptă desene inspirate de poeziile poetului sau viața acestuia (portretul, casa părintească, biserica, școlile românești, etc.)

Această categorie este independentă de concursul de recitări. Concursul de poezii va avea loc în ziua de 6 octombrie 2017. Copiii vor concura cu două poezii: una obligatoriu de Lucian Magdu și una la liberă alegere din literatura română (din România sau Ungaria).

E.Ș.

Ziua Culturală a Românilor din Ungaria

Centrul Cultural Românesc din Jula va găzdui, pe 21 octombrie, o nouă ediție a Zilei Culturale a Românilor din Ungaria. Anul acesta, festivalul dedicat cântecului, jocului și portului popular românesc a ajuns la cea de-a XXIV-a ediție. Manifestarea este organizată de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria.

A.B.

Poza săptămânii

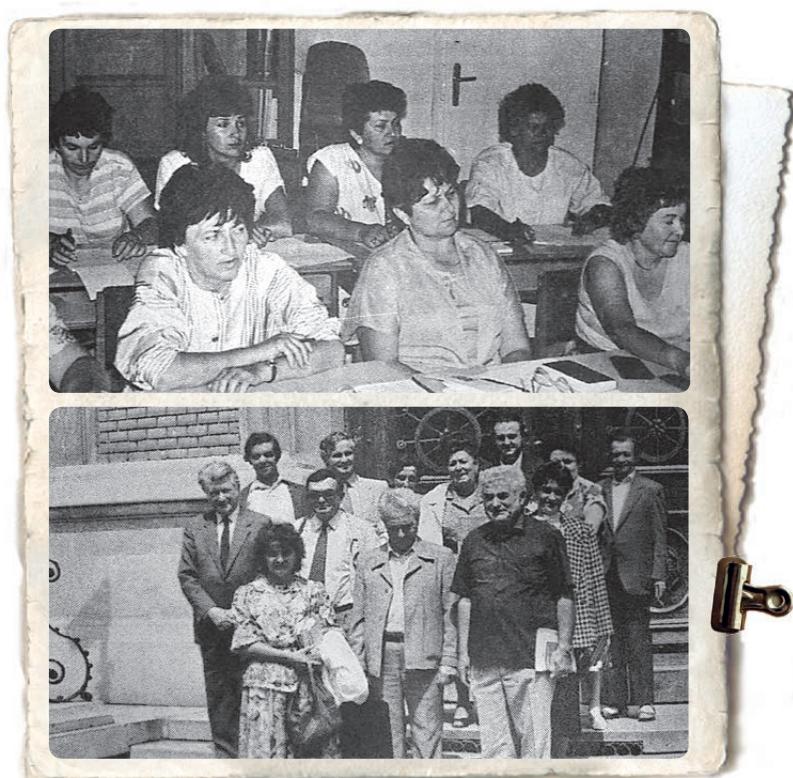

Nu știm dacă și în altă parte a lumii este așa ceva, dar în Ungaria există deodorant special pentru ... minorități!

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

ANNO

Calendarul Nostru 1991

Perfecționarea cadrelor didactice din învățământul de naționalitate română în cursul anului 1990 s-a realizat în două feluri, amintește Calendarul Nostru din 1991: 1. Cursul de perfecționare din țară – la Seghedin (foto sus) și 2. Cursul de perfecționare din România – la Cluj (foto jos).

„La 9 iulie mulți am trecut frontiera română pentru prima dată după revoluția din decembrie. Eram curioși ce atmosferă vom găsi, ce oameni vom întâlni. Am sosit la Cluj-Napoca ca cursanți ai Cursului internațional de vară al Universității Babeș-Bolyai”, scria Ana Radici, într-un articol din Calendarul Nostru. „Profesorii universității s-au dovedit gazde bune și oameni serioși. Am aflat despre noile tendințe din lingvistica limbii române, am învățat multe cuvinte noi, am cunoscut noi poezii de Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru și alții, am întâlnit artiști formidabili ai Operei române, am legat prietenii, am gustat caș din Sibiu, am respirat aerul Munților Apuseni...”

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Calendarele” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Ioan Nedro între elevii săi de la școala generală din Jula
Foto: Anca Becan

Au fost lansate proiectele naționalităților pe anul 2018

Foto: Bajtai László

Luni, 25 septembrie, în cadrul unei festivități organizate la Liceul și Școala Generală Slovacă din Budapesta au fost lansate în mod oficial proiectele pentru naționalitățile din Ungaria pe anul 2018.

În perioada 2010–2018, suma acordată de la bugetul de stat pentru naționalitățile din Ungaria s-a triplat, a declarat *Soltész Miklós*, secretar de stat pentru naționalități în cadrul Ministerului Resurselor Umane, la conferința de presă de luni, de la Budapesta. Conform Agenției MTI, Soltész a subliniat că în anul 2010, Guvernul Ungariei a hotărât ca să întrețină relații cât mai strânse cu naționalitățile. Finanțările acordate în ultimii ani au crescut permanent și treptat. Acest lucru are un scop dublu: pe de o parte, ca naționalitățile din Ungaria să poată să-și păstreze limba și identitatea națională și, pe de altă parte, ca legăturile naționalităților cu țara lor mamă să fie cât mai strânse, astfel și relațiile Ungariei cu țările vecine să fie cât mai bune, a mai spus Soltész. Sprijinul acordat naționalităților în anul 2010 a fost de 3 miliarde de forinți, iar anul viitor acesta va crește la peste 10 miliarde. Datorită acestor finanțări au fost renovate numeroase instituții de învățământ, care sunt în administrarea autoguvernărilor de naționalitate. Legat de relația guvernului cu naționalitățile, acesta a mai accentuat: „nu ne este frică de faptul că naționalitățile există (...) și pot învăța în mediul lingvistic matern”.

Subsecretarul de stat *Fülöp Attila* de la Ministerul Resurselor Umane a detaliat că proiectele care sunt destinate să sprijine organizațiile și autoguvernările naționalităților vor fi lansate în patru categorii: sprijin de funcționare pentru organizațiile civile ale naționalităților; inițiative culturale ale naționalităților; tabere pentru copii; cursuri de perfecționare pentru pedagogi.

Termenul de înaintare a dosarelor, la toate cele patru categorii, este: **30 octombrie 2017**.

La conferința de presă organizată la Liceul și Școala Generală Slovacă din Budapesta s-a anunțat că această instituție, pe lângă investiția de 60 milioane de forinți de până acum, va mai primi 20 milioane pentru renovările exterioare ale clădirii. Președinta Autoguvernării pe Țară a Slovacilor din Ungaria, doamna *Hollerné Racskó Erzsébet* a accentuat că, pentru organizația pe care o conduce, învățământul slovac este o prioritate indiscutabilă.

E.Ș.

Soltész Miklós

Fülöp Attila

Se pot face propuneri pentru premiul „Pentru Naționalități”

Guvernul Ungariei a înființat Premiul „Pentru Naționalități” cu scopul de a recunoaște activitatea deosebită depusă de persoanele fizice, organizațiile sau autoguvernările naționalităților din țară. Se ia în considerare activitatea depusă în interesul comunității, în domeniul culturii, educației, cultelor, cercetării, economiei și mass-media. Premiul se decernează cu ocazia Zilei Naționalităților, pe 18 decembrie.

Propunerile pentru distincții anului 2017 se pot face până pe 10 octombrie, și trebuie înaintate, atât pe cale poștală cât și electronic, pe adresa Secretariatului de Stat pentru Naționalități, Culte și Sfera Civilă din cadrul Ministerului Resurselor Umane (1884 Budapesta, Pf. 1) și pe titkarsag.nf@emmi.gov.hu.

Români premiați cu premiul „Pentru Naționalități”

În anii anteriori, dintre românii din Ungaria, următorii au fost distinși cu premiul „Pentru Naționalități” (sau „Pentru Minorități”, cum se numea înainte), cel mai înalt premiu din Ungaria acordat naționalităților: Consiliul Local din Micherechi, Echipa de păstrare a tradițiilor din Aletea, profesorii *Ion Budai*, *dr. Gheorghe Petrușan*, *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, *Gheorghe Marc*, regizorul *Cornel Mândruțau*, artistul plastic *Ștefan Oroian*, medicul *dr. Ioan Ciotea*, profesorul *Daniel Negrea*, iar anul trecut etnografa *Emilia Martin*, muzeolog și cercetător român din Jula, originar din Micherechi.

E.Ș.

Întâlnire după 50 de ani a foștilor liceeni, la Jula

Sâmbătă, 30 septembrie, absolvenții promoției 1963–67 de la Liceul „N. Bălcescu” din Jula își dau o nouă întâlnire de promoție. Evenimentul va avea loc în clădirea fostei școli românești din centrul Julei, care azi este biblioteca orașenească, cu începere de la ora 10.00. Pentru prima dată, fosta lor dirigintă *Ana Crișan* nu va fi alături de clasa ei, deoarece s-a stins din viață în anul 2012. Foștii elevi, ajunși deja la vârsta de bunici, au invitat la întâlnirea de promoție și foști profesori de-ai lor, cum sunt *Iuliana Jurău Rad*, *Ion Budai* și *Gheorghe Marc*.

20 de sfaturi pentru o tinerețe liberă, de la Părintele Constantin Necula

Părintele prof. **Constantin Necula** de la Facultatea de Teologie din Sibiu a conferențiat la Iași, cu ocazia Întâlnirii Tinerilor Ortodocși, ITO 2017. „Adevărata libertate înseamnă să îl ai pe Hristos”, le-a spus părintele profesor miilor de tineri ortodocși aflați în Capitala Moldovei.

1. A fi liber în Hristos înseamnă a **dăru**i cu zâmbetul pe buze!
2. Libertatea, ca și iubirea, nu răspunde la întrebarea „Ce?”, ci la întrebarea „Cine?”. Iar **răspunsul este Hristos!**
3. În general, atunci când te schimbi, îți cresc **aripi**. Depinde, însă, unde zbori cu ele...
4. Până la urmă, **cea mai deplină formă de libertate** este să te duci lângă potir, să deschizi gura și să primești **Trupul și Sângele lui Hristos**. Atunci când toți ceilalți ne spun: „Închideți gura!”, Hristos ne spune: „Deschideți gura și primiți Trupul și Sângele lui Hristos!”.
5. Învățați că dincolo de cuvintele noastre e **Biserica**, că suntem ai lui Hristos, că El e lângă noi acolo, e colegul nostru de bancă, cel cu care frângem sandvișul pe care nu-l avem, cu care reușim la examenele pe care nu le luăm... **Cel mai important examen din viață este Hristos!**
6. **Invidia** se naște din neputința de a recunoaște că vrei mai mult. **Recunoașteți că vreți mai mult și trageți mai tare!** Și fiți „invidioși” pe Hristos, pe sfinți: „Ce frumoasă-i Maica Domnului! Vreau să fiu ca ea!”, „Ce frumoasă-i Sfânta Parascheva, vreau să fiu ca ea!”.
7. Încercați să nu trageți de oameni spre credință, asta-i important! Oamenii au nevoie să înțeleagă, au nevoie să le explicați! **Fiți oameni!** Noi nu suntem sfinți, altfel am fi pictați în biserică, pe pereți, nu ne-am afla aici... Încercați să le spuneți celorlalți **cât de importantă este credința**, dar fără să vă bateți cu cărămida pe piept pentru asta! Încercați să nu transformați Biblia în „aparat de decapitare” pentru ceilalți. Oferiți-le șansa de a vedea ce este Biblia, nu ceea ce interpretează cineva din ea.
8. Cea mai deplină libertate pe care ne-a dat-o Hristos este: „Te iert și te dezleg!”, în scaunul se spovedanie. Asta înseamnă: **Ești liber! Nu mai ai nici o cătușă! Ești liber spre Rai! Taie-o!**
9. Când aveți senzația că v-ați îndepărtat de Dumnezeu, e simplu: **mergeți după Hristos! Faceți-l cu mâna și El vă vede!** De fiecare dată, Hristos este acolo! Nu ați remarcat că în toate icoanele ortodoxe Hristos este doar cu fața la noi?
10. Dacă vreți să **rămâneți de partea Mântuitorului Hristos**, nu judecați!
11. Nu renunțați la a avea **emoții** atunci când aveți ceva de făcut, ci transferați emoția în a face bine ceea ce aveți de făcut. Învățați să înțelegeți că **e important să vă trăiți viețile**. Înfrunțați emoțiile și Hristos nu va sta cu spatele la voi niciodată! Viața noastră e făcută să biruim!
12. Ce să facem când cineva înjură Biserica? / Ce să faceți? **Să-l iertați!** Biserica este hulită și de aici se naște „antivirusul”!

13. **Îmbunați-vă inima**, înmuiați-o, ca în ea să poată locui Hristos!
14. Mă simt tot timpul de partea Bisericii. Și asta e foarte important: **sunt de partea Libertății!**
15. Pare cam... „demotivant” Hristos într-o lume care ne spune „Cumpără cât mai mult, să ai cât mai mult, calcă tot în picioare, zdrobește...”. Mântuitorul ne spune că El e Viu și că a fi lângă Hristos înseamnă a te lepăda de anumite lucruri pentru a putea să-L descoperi pe El. **Închide Iphone-ul și spune-i celui alt că-l iubești. Întinde mâna colegului tău și spune-i că el contează pentru tine**, arătați că nu sunteți o generație de oameni care stau doar „spate în spate”. Hristos ne spune: „Întoarceți-vă cu fața către Mine, sunt Singurul Care poate să vă dea demnitatea și bucurie vieții voastre!”.
16. **Stați lângă Hristos, aceasta este libertatea!** Să învățați că sunteți apa cea vie din Biserică, luând din tot ceea ce înseamnă Biserica. A fi **ortodox** nu e un handicap, nu e o rușine, nu e o decizie! Și luați note bune la fizică, la mate, la chimie, arătați că puteți!
17. Un creștin plictisit e un creștin ratat. Fiți mai apropiați de **lucrurile cu adevărat importante!** Când vă plictisește ceva, schimbați direcția de dezvoltare!
18. Părinte, sunteți fericit? / **Eu sunt creștin, deci nu pot fi decât fericit.** Creștinul e acela care împlinește... Fericirile! **Preoția** este o stare de fericire, uneori grea, amară, dar cine trăiește cu Hristos nu poate fi decât fericit, pentru că nu e fericirea omului, ci este Fericirea deplină!
19. **Mântuitorul** nu ține să fie „la modă”, în timp ce toți ceilalți țin să fie la modă... El ține la **Adevăr**, care nu-i la modă niciodată!
20. Vă rog să nu uitați ce preț au plătit unii, înaintea noastră, pentru ca noi să putem fi azi aici, **Forța Bisericii! Vă mulțumesc foarte mult că ați venit aici, să-i spuneți Bisericii că vă pasă!**

Botez ortodox, cu oaspeți din toată lumea, la Otlaca-Pustă

În ziua de sâmbătă, 16 septembrie, biserica ortodoxă română din Otlaca-Pustă s-a umplut de rudele și prietenii familiei Karancsi, care au venit să asiste la Taina Sfântului Botez al celui mai mic membru al familiei, **Nathan**. Băiatul părinților **Eva Karancsi** și **Norbert Vigh** a fost botezat de către părintele **Teodor Marc**. Nașii micuțului Nathan sunt **András Karancsi** și **Erzsébet Oláh**.

Cei aproape de 100 de invitați la botez au sosit din aproape toate colțurile lumii: familia copilului botezat trăiește în Brisbane, în Australia, iar prietenii părinților au sosit din America, Elveția, Germania, Noua Zelandă, Bruxelles.

Zilele localității Cenadul Unguresc

Ediția de anul acesta a zilelor localității Cenadul Unguresc a avut loc odată cu hramul Bisericii Catolice din localitate „Sfântul Gerard” și chirvaiul, care are loc în sat de sărbătoarea sfântului protector. Sărbătoarea satului a ajuns la cea de-a III-a ediție. Evenimentul a fost organizat în zilele de 22–23 septembrie, iar primăria localității, în frunte cu primarul *Farkas János*, la fel ca în anii precedenți, a pregătit un concurs de gătit, program cultural și activități pentru copii, ca toată lumea să se simtă bine la această sărbătoare ținând cont și de naționalitățile conlocuitoare.

În prima zi de festival au avut loc întreceri sportive și programe distractive pentru tineri. Ziua următoare, locuitorii satului au fost treziți de sunetul fanfarelor, în acordurile fanfariștilor de la Școala de muzică din Macău. În cortul amplasat în centrul satului, a urmat apoi programul cultural al instituțiilor de învățământ din localitate, au mai avut loc expoziții, premieri, și nu în ultimul rând s-a dat startul la gătit, partea gastronomică a evenimentului fiind, ca de obicei, cea mai apreciată de participanții la sărbătoare.

Programul cultural folcloric al zilei a fost asigurat cu susținerea

autoguvernărilor de naționalitate din sat, cea românească, sârbă și rromă. Din partea românilor au prezentat un program de dansuri și cântece populare tinerii dansatori ai Ansamblului „Doina Bihorului”, condus de către coregraful *Gheorghe Gros*. Cu tinerii ansamblului au urcat în scenă și elevii de la cursul de dans popular din Cenadul Unguresc, unde ține ore de dansuri populare săptămânal domnul Gros. Sârbii au fost reprezentați prin programul Ansamblului de dansuri „Banatul” din Deszk, acompaniați de tamburașii din aceeași localitate, iar rromii au adus un concert de muzică de petrecere cu Gilas – băieții din Kalocsa.

Anul acesta a fost felicitată de către primărie cea mai vârstnică femeie din localitate, doamna *Kumbria Unc*, născută *Becan*, de 94 de ani. Bia néni, cum o știu cunoscuții, soția fostului cantor ortodox, *Svetozar Unc*, s-a născut la Cenadul Unguresc pe 14 aprilie 1923. Cei mai în vârstă bărbați din Cenad, cu doar o lună diferență de vârstă între ei, sunt la ora actuală *Jani Mihály* și *Rotár Máté*, de 88 de ani. Evenimentul s-a bucurat de veselie, concursuri, programe pentru copii și tineret, un bal organizat la Căminul Cultural din localitate. **A.B.**

Comemorare Vulcan–Irinyi, la Leta Mare

Asociația Culturală a Românilor din Leta Mare, Autoguvernarea Românească și Primăria orașului organizează, în ziua de 7 octombrie, la Leta Mare, o nouă ediție a comemorării personalităților marcante de origine română, care au trăit în această localitate. Evenimentul începe la ora 14.00, în sala de festivități a primăriei orașului. Aici va avea loc deschiderea festivă a evenimentului, după care de la ora 15.00 se va participa la o slujbă de pomenire în biserica greco-catolică, urmată de depune coroane la mormântul lui Iustin Popfui, poet și preot greco-catolic, la placa memorială a lui Iosif Vulcan, fondatorul revistei „Familia”, și la monumentele funerare ale familiei lui Irinyi János, printre care și Victoria Irinyi, mama lui Iosif Vulcan. Înainte de cina care va avea loc de la ora 17.00, toți participanții la eveniment sunt invitați la vizionarea unui film despre viața și activitatea lui Irinyi János. **A.B.**

Cum scriem corect? Află dacă faci greșeli gramaticale (2)

Cum toții ne-am întrebat, măcar o dată, cum se scriu anumite cuvinte corect. Aplicația „Cum scriem corect?” vine în sprijinul tuturor tinerilor care sunt nesiguri pe anumite expresii sau cuvinte.

M-ai sau Mai (când se scrie cu cratimă?)

M-ai se scrie cu cratimă când este format din pronumele personal pe mine (sub forma contractată m) și verbul auxiliar ai. Exemplu: M-ai mințit. (ai mințit pe mine)

Mai se scrie legat în celelalte cazuri:

- când este un substantiv cu semnificația celei de a cincea luni din an
- când este un substantiv ce reprezintă o unealtă sau parte de unealtă care servește la bătut
- când este un substantiv (și regionalism) cu înțelesul de „ficat”
- când este un adverb ce servește la formarea gradului comparativ (mai bun) sau superlativ relativ (cel mai bun)
- când este un adverb cu înțelesul de „încă”

Mai sunt și alte situații în care mai se scrie legat, dar cele de mai sus sunt cele mai importante.

Cel mai simplu ar fi să încercăm să înlocuim m-ul cu o altă formă a unui pronume personal (de exemplu: I-). Dacă propoziția își păstrează sensul, scriem cu cratimă. În caz contrar, scriem legat.

Exemplu:

M-ai trimis acasă / Mai vedem cum facem.

Jocuri distractive
pentru elevi

Eu: joc de cunoaștere

Împărțiți o coală de hârtie în 6 dreptunghiuri. Pe fiecare dreptunghi notați: Vorbește fluent limba română, engleză? (să demonstreze!) Are un frate. Nu a făcut meditații. Știe un banc bun (să-l spună!). S-a culcat după ora 24. Este pasionat de jocurile pe calculator (să enumere trei jocuri). În cel mai scurt timp, încercați să obțineți câte o semnătură de la colegii care corespund acestor caracteristici. Cine termină primul strigă BINGO!

Numerele

Joc recomandat în ore când vă plictisiți sau când aveți mult de mers cu trenul și nu mai știți ce să faceți. Se joacă de obicei în doi, în felul următor: luați o foaie și un pix și rugați pe cineva să vă scrie într-un cerc toate numerele dintre 1 și 100 fără să trageți cu ochiul voi doi, care jucați. Apoi, unul dintre voi alege un număr din intervalul respectiv iar celălalt trebuie să îl găsească. Cel care își găsește numerele cel mai repede câștigă. (Ar trebui cineva să vă cronometreze sau să vă cronometrați unul pe altul, dar se pot improvisa tot felul de chestii.)

Joc de comunicare pozitivă: Mașina de spălat

Se formează două șiruri de copii, fața în față. Un voluntar/cel care rămâne fără pereche sau animatorul trece printre cele două șiruri („mașina de spălat”). Când ajunge în dreptul primei perechi din șir se oprește și așteaptă să fie „spălat”: fiecare participant la joc îi pune mâna pe umăr și îi spune o caracteristică, o calitate personală sau o vorbă bună. Cel „spălat” mulțumește și trece mai departe. Atenție: se va insista de la început pe caracterul pozitiv al comunicării! Neapărat trebuie să treacă prin „mașina de spălat” copiii triști, timizi, negativiști, pentru a le ridica moralul, pentru a le dezvolta încrederea în sine sau pentru a-i determina să gândească pozitiv.

Joc pentru dezvoltarea gândirii

Un jucător părăsește pentru câteva minute locul desfășurării jocului. În acest timp, cei rămași stabilesc, de comun acord, un nume geografic – munte, râu, oraș. Revenind la locul desfășurării jocului, cel care trebuie să ghicească adresează întrebări celorlalți copii, pentru a stabili despre ce este vorba, până ghicește cuvântul ales. Copiii trebuie să răspundă la întrebări astfel încât ultimul cuvânt din enunț să conțină inițiala cuvântului căutat.

George Coșbuc

Zile de toamnă

Ieri vedeam pe luncă flori
Mândri fluturi zburători
Și vedeam zburând albine
Ieri era și cald și bine

Azi e frig și nori și vânt
Frunzele cad la pământ
Florile stau supărate
Veștejesc de brumă toate

Ieri era frumos pe-afară
Ca-ntr-o caldă zi de vară
Azi e toamnă pe pământ
Vreme rea și bate vânt.

Strigăt de ajutor

Salut! Sunt semnul exclamării,
Ajuns la limita răbdării.
De-o vreme-s neglijat total...
Ce mi se-nțămplă nu-i normal!
Puțini observă că sunt trist,
Iar, pentru mulți, eu nu exist.
Când scriu „Te rog!” sau „Mulțumesc!”,
„Succes!” „Felicitări!” ... lipsesc
Sau – și mai rău – în locul meu,
Pun virgulă sau punct, mereu.
De vor continua așa,
Mi-e teamă că voi dispărea.
Am rostul meu, sunt de folos...
Salvați-mă! Vă rog frumos!

Vali Slavu

Amintiri de neuitat din vacanța de vară

La inițiativa redacției noastre, câțiva elevi de la școlile generale românești din Ungaria și-au împărtășit experiențele și emoțiile trăite în vacanța de vară care abia a trecut. Le mulțumim copiilor pentru sârguință și deschidere.

Redacția

Vacanță în tabere, la Balaton și în România

Am așteptat foarte mult și anul acesta vacanța de vară ca să mă odihnesc, să mă joc mai mult și să stau la soare. Așa s-a și întâmplat. Am fost în multe tabere și, anume, într-o tabără religioasă, într-o tabără de gătit și într-o tabără Kangoo, unde am făcut foarte multă mișcare. M-am jucat mult și mi-am făcut mulți prieteni. Mi-a plăcut în mod special tabăra unde am învățat să gătesc, deoarece am învățat să pregătesc multe feluri de mâncare și ceea ce eu am gătit a fost și foarte gustos. Și tabăra de religie a fost un loc unde am putut lega prietenii, un loc unde am întâlnit copii diferiți, uniți însă de un singur țel, Dumnezeu. Am cunoscut persoane noi și am participat împreună la rugăciune. Pot spune că tristețea nu a putut să se strecoare în inimile noastre pe durata acestei tabere pentru că mereu era cineva lângă noi care ne făcea să zâmbim.

După ce m-am întors acasă din tabără am plecat cu mătușa mea șapte zile la lacul Balaton. A fost foarte frumos. Am făcut baie în lac, ne-am plimbat cu vaporul și am mâncat multă înghețată. Pe urmă, în luna august, am fost cu familia mea în România, la Sovata. Mi-au plăcut plimbările pe munte, prin pădure și lacul sărat de la Sovata în care am și înotat. Zona este superbă cu munți, lacuri, păduri virgine, cariere de piatră și mine de sare. Chiar și mâncarea a fost delicioasă acolo. Cu cât se apropia luna septembrie cu atât și eu mă gândeam tot mai mult la colegii mei, ce vor povesti, cum va arăta noua noastră sală de clasă.

Am avut o vacanță foarte frumoasă, dar la fel a fost și întâlnirea cu doamna dirigintă și revederea cu colegii mei de clasă.

Nora Kovács, clasa a 5-a B, Școala românească din Jula

Vacanța mea de vis din Egipt

Vacanțele mele de vară sunt, de obicei, foarte încărcate. În general, îmi planific vacanța împreună cu familia, dar mereu intervin și alte posibilități neașteptate. Așa s-a întâmplat și anul acesta. Tuturor din familie ne place strandul și timpul petrecut la centrul Wellness. Strandul nostru preferat unde am mers și vara aceasta este cel din orașul Macău, unde foarte des auzim vorbindu-se în limba română, deoarece vin foarte mulți turiști din România. Excursiile pe care le-am făcut în vara aceasta au fost foarte frumoase. De exemplu, plimbarea cu vaporul pe Dunăre la Strâmtoarea Cazanelor și cea de la Peștera Urșilor. Punctul culminant a fost vacanța de vis din Egipt. Am citit multe cărți despre Egipt, deoarece mă interesează mult întâmplările misterioase din Egipt. Încă de la grădiniță mi-a plăcut să răsfoiesc cărți despre Antichitate. Am avut chiar și jocuri cu faraoni și cu piramide, care ascundeau comori. Nici nu m-am gândit că voi ajunge vreodată în acele locuri. A fost foarte interesant muzeul din Cairo, unde aș putea petrece și o săptămână fără să mă plictisesc. Aglomerația m-a speriat, dar malul Nilului a fost minunat. Egiptenii antici au fost niște arhitecți deosebiți, având în vedere că în Egipt se află, astăzi, cel mai mare monument de piatră de pe Terra, și singura minune a lumii antice păstrate până azi, Piramida lui Keops. Vederea piramidelor a fost ceva fascinant. Faptul că m-am plimbat pe acolo, că am putut să le ating, să văd lucruri la care poate nici nu am visat, toate îmi vor rămâne amintiri de neuitat. Am fost și într-o parfumerie în care m-am simțit ca și acasă gustând ceaiul de hibiscus. Bineînțeles, am făcut și baie de multe ori în Marea Roșie, în Hurghadan.

După venirea din vacanța în Egipt am mai fost și la film cu părinții, mi-a mai rămas și timp pentru citit, cărți de fete, dar și lectura obligatorie „Băieții de pe strada Pál”, etc.

Îmi place să pregătesc mâncare, să gătesc și să filmez ceea ce fac. Mi-am făcut un blog personal. Am avut și timp de acțiuni de voluntariat.

Ziua mea de naștere, care a fost în luna august, am ținut-o împreună cu familia. Pot să spun că am avut cea mai frumoasă vacanță de vară pe care mi-aș fi putut-o dori, a fost foarte încărcată, nu m-am plictisit deloc, dar am și așteptat să înceapă școala.

Zsanna Góg, elevă în clasa a 5-B, la Școala românească din Jula

Curiozități despre cele cinci simțuri umane

Fiecare ființă umană experimentează viața prin intermediul celor cinci simțuri: văz, auz, gust, tactil și miros. Numărul exact al simțurilor unui om este în continuare destul de disputat, datorită numeroaselor definiții pentru ceea ce înseamnă simț. Principalele cinci organe ale simțurilor sunt ochii, urechile, nasul, limba și pielea. Despre fiecare simț în parte există, de asemenea, lucruri mai puțin știute.

- ◆ Ochiul uman are capacitatea de a procesa 36.000 de bucăți de informație pe oră. Ochii vor procesa peste 24 de milioane de imagini într-o viață.
- ◆ Ochiul uman poate recunoaște lumina unei lumânări chiar și la o distanță de 20 de kilometri.
- ◆ Pierderea instantanee a auzului apare la 120 de decibeli.
- ◆ Omul poate simți până la 1.000 de mirosuri.
- ◆ Simțul mirosului este puternic legat de memorie.
- ◆ Femeile au un simț al mirosului mai dezvoltat decât bărbații.
- ◆ 80% din tot ce experimentăm ca gust este de fapt miros.
- ◆ Nu poți simți gustul acelor lucruri pe care saliva nu le poate dizolva.
- ◆ Spatele este cea mai puțin sensibilă parte a corpului.
- ◆ Oamenii clipească, în medie, de 15 ori pe minut.
- ◆ Ochiul uman este făcut din peste două milioane de părți.
- ◆ Nou-născuții văd totul cu susul în jos până când creierul lor învață să proceseze informația corect.
- ◆ Tensiunea arterială și bătăile inimii pot fi reduse prin atingere.
- ◆ Pe măsură ce înaintea în vârstă, oamenii își pierd percepția asupra gustului. Până la vârsta de 20 de ani, jumătate dintre receptorii gustului dispar.
- ◆ Pielea e cel mai mare organ al corpului și conține peste 4 milioane de receptori.
- ◆ Simțul gustului interacționează cu alte simțuri și factori, inclusiv gust, textura și temperatura.
- ◆ Cele cinci gusturi principale sunt: sărat, acru, dulce, amar și umami (plăcerea gustului)
- ◆ Printre cele mai sensibile zone ale corpului sunt buzele, partea din spate a gâtului, vârful degetelor și tălpile picioarelor.

Excursie de studiu la Chitighaz și Julia pentru copiii din Bedeu

În ziua de 20 septembrie, un grup de copii din grupa mare a grădiniței și de la școala generală din Bedeu au participat la o adevărată lecție de istorie în cadrul unei excursii de studiu în localitățile Julia și Chitighaz.

Singura casă-muzeu a naționalității noastre se găsește la Chitighaz, iar cunoștințe despre aceasta se învață de către copiii de naționalitate română și la orele de cultură și civilizație românească. La casa-muzeu din Chitighaz grupul bedeanilor a fost primit de către doamna *Maria Sarca Zombai*, care le-a povestit cu mare drag copiilor despre viața țăranilor români din acest sat, prezentându-le obiectele vechi de mobilier și de uz casnic. Înainte de plecare, fiecare copil și-a însemnat numele în cartea de oaspeți a casei-muzeu.

Călătoria noastră a continuat apoi la Cetatea din Julia. Aceasta poate fi considerată ca fiind hungaricum, deoarece este singura clădire din epoca Sigismund în stil gotic și păstrată aproape intactă. Am făcut o plimbare mare în jurul lacului cetății și în parcul Castelului Almásy. Din cauza timpului redus nu am reușit să intrăm să vedem și castelul, sperăm ca la o următoare excursie să recuperăm aceasta, dar le-am prezentat copiilor pe scurt istoria castelului.

În încheierea excursiei, am făcut un tur al orașului cu trenulețul Thomas. Copiii au ascultat cu interes informațiile ghidului care le-a vorbit despre cele mai importante atracții turistice ale orașului Julia.

Văzând fețele senine ale copiilor, cred că am avut o excursie utilă. Copiii din Bedeu au fost însoțiți de educatoarea *Maria Kakócz* și de învățătoarele *Nagy Gáborné* și *Maria Jurca*. **M.J.**

Victorie și bucurie pe terenul de fotbal din Micherechi

Micherechi SE – Szarvas FC 3-1 (1-1)

Micherechi: 550 suporterii
Arbitri: Pécs Zoltán,
Ancsin Zoltán,
Kovács Krisztina

Micherechi jucători: Gh. Pătca – Komlósi,
Szabó Cs., Wéber, Sz. Ruja., Kovács Gy.,
Fülöp, Nagy G., Geiger, Piti, Sztojka.
Rezerve: Boros, Pilán, Vass, Bagyinszki
Antrenor: Bíró Róbert

Szarvas jucători: Lévai – Szikora, Bakró, Polonszki,
Kukovecz, Zima, Furár, Kriska, Magyar, Somogyi, Farkas.
Rezerve: Klimaj, Moldván
Antrenor: Rétes Pál

Golurile au fost marcate de: Sztojka (în minutele 37 și 91),
Geiger (în minutul 80) și Furár (în minutul 36).

Meciul desfășurat la sfârșitul săptămânii trecute la Micherechi, jucat între Micherechi SE – Szarvas FC, a fost unul reușit pentru jucătorii din localitatea românească Micherechi, încheindu-se cu 3 la 1, în favoarea echipei gazdă. Am văzut un meci foarte greu. Jucul ambelor echipe a fost plin cu greșeli, s-a văzut că fiecare echipă își dorește tare mult victoria, tocmai pentru asta s-au întâmplat greșelile.

Echipa din Micherechi până în minutul 36 a primit golul, fotbaliștii au jucat de parcă atunci s-ar fi întâlnit pentru prima oară. Extrema dreaptă deloc nu a primit balon, numai pe partea stângă a decurs jocul. După ce am primit golul, într-o clipă s-au trezit și au egalat ai noștri. Jucul a luat apoi o altă formă, iar ai noștri au jucat cu mult mai mare elan, dar nu fără greșeli. Pătca a apărut tare bine, au fost câteva faze la care a apărut fantastic, jos pălăria! Sztojka Ádám (Bambi), pe lângă că a marcat două goluri, tare importante a făcut multe driblinguri și a păcălit toată extrema stângă a oaspeților. Mare păcat că rareori am atacat pe extrema dreaptă. În fine, echipa din Micherechi ne-a arătat cât de tare și bună este, cu un joc destul de complicat a învins până la urmă cu 3-1.

Bravo băieți! Hai Micherechi!

Bíró Róbert: – Suntem după un meci foarte greu, animat. Noi de asemenea meciuri avem nevoie, ca să ne putem pregăti pentru următoarea sarcină. Azi a câștigat acea echipă care s-a folosit mai bine de situații. Szarvas a dat dovadă că nu întâmplător stă pe locul doi.

Rétes Pál: – A fost un meci demn de meciul de baraj al județului. După jocul văzut nu am meritat bătaie, dar s-au întâmplat câteva lucruri neașteptate.

Sztojka Ádám (Bambi): – A fost o adevărată luptă, mă bucur tare mult că am reușit să câștigăm contra uneia dintre cele mai bune echipe din județ.

Attila Bondár jun. (căpitanul și președintele echipei): – Am jucat tare prost, dar noi ne-am folosit mai mult de situații. Mă bucur tare mult că am rămas singura echipă neînvingătoare a diviziei. Suntem cu fruntea spre divizia NB.III.

Attila Bondár (prim sponsor): – A fost un meci tare greu. Important e că am câștigat și am rămas singura echipă neînvingătoare a diviziei.

MIC

„Dansator bun ești dacă simți dansul cu inima, cu sufletul, să nu poți trăi fără el...”

De vorbă cu tânărul coregraf Ioan Nedro din Aletea

Ioan Nedro este profesor de dans la Liceul și Școala generală „Nicolae Bălcescu” din Jula. Diploma de profesor de dans a obținut-o la Facultatea de Arta Dansului din Nyíregyháza, în anul 2008. Tânărul coregraf este originar din Aletea, unde a crescut cu dansurile populare, în localitatea cu o mare tradiție în dansul popular local.

Este născut în anul 1981 și a absolvit școala generală românească din Aletea și apoi Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula, unde acum este profesor. Copiilor pe care îi instruieste le transmite bucuria dansului și îi face să fie conștienți de valoarea păstrării dansurilor românești din Ungaria.

Cum m-am îndrăgostit de dans

— Cum a început viața ta și cariera ta în lumea dansului?

— Totul a început cu părinții mei, care, ignorând părerea mea, m-au obligat să particip la dansuri populare încă de la vârsta de 7 ani. Atunci nu aveam o pasiune pentru dans, chiar nu îmi plăcea, dar în timp s-a dovedit a fi exact ceea ce îmi trebuia. Și nu m-am mai oprit. Dar cariera mea pot să spun că a început oficial în momentul în care am decis să fac facultate și să predau dansuri. Cu adevărat m-am deprins în această activitate la prima tabără de dansuri populare, la care m-au înscris părinții mei, o tabără organizată de către Vasile Gál. Era în vacanța de vară dinainte de începerea clasei a 8-a. Atunci a început, de fapt, cariera mea de dansator.

— Aici a început dragostea pentru dansul popular?

— Da! Exact aici. În acea săptămână de tabără m-am îndrăgostit așa de tare de dansul popular încât nu am mai putut să mă las de asta.

— A fost la modă să faci dansuri populare de aceea te-au trimis părinții să dansezi? Întreb asta deoarece vii dintr-un oraș cu tradiție, din Aletea, unde aveți un renumit ansamblu de păstrare a tradițiilor cu un parcurs generos?

— Nu pot să spun că era la modă, doar că cei care au gustat din asta și s-au îndrăgostit de dans, au luat în serios ceea ce au făcut.

— Dar acum este la modă?

— Acum, pentru că multe școli populare de artă și-au deschis porțile și predau dansurile din ce în ce mai profund și mai profesionist cu profesori, coregrafi, cu metode tot mai serioase, eu zic că dansul popular a început să se facă tot mai îndrăgit și mai cunoscut.

Să nu poți trăi fără dans

— Cine ți-a fost mentor la Aletea când ai început să dansezi?

— Mentorul meu a fost Vasile Gál. De la el am învățat bazele. Am avut un grup, iar Vasile Gál lua parte la repetițiile noastre. Mai târziu, el a devenit conducătorul echipei de dansuri care abia s-a format. Eu am dansat aici cu el foarte mult, apoi m-am atașat periodic și Ansamblului de păstrare a tradițiilor. Am avut la Aletea o echipă de dansuri, unde nu doar dansuri ale românilor din Ungaria am învățat, ci am pus în scenă și alte coregrafii.

— Pe lângă dragostea față de dans ce mai trebuie să știe un dansator pentru a fi bun?

— Este importantă ambiția, participarea cu regularitate, perseverența și multă muncă, pentru că profesionalismul constă în ani mulți de muncă.

— Un dansator se formează și ca om în munca de echipă, în participarea la repetiții, la pregătirile pentru spectacole?

— Foarte mult! Da! În scenă poți să fii umilit de multe ori dacă îți reușește ceva foarte rău, însă dacă îți reușește foarte bine poți să ai parte și de mari succese și bucurii. Coregrafiile alese îți dau șansa să te desfășori în funcție de talentul tău.

— Ce înseamnă să fii un dansator bun?

— Să simți dansul cu inima, cu sufletul, să nu poți trăi fără el.

Foto: Bajtai László

Preluând distincția „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” de la secretarul de stat Soltész Miklós și subsecretarul de stat Fülöp Attila

Dragostea pentru folclor

— Când ai început Facultatea ce așteptări ai avut de la viață? Ai sperat să ai atâtea elevi, că o să fii profesor într-o școală mare? Că o să-ți rezerve viitorul atâtea lucruri pozitive?

— La început nu am crezut că eu vreodată o să predau sau că o să fiu profesor. Însă mentorul meu a fost bolnav și a trebuit pentru o perioadă să mă ocup eu de repetiții, m-a rugat să-l ajut, și după aceea am început să mă gândesc la această posibilitate. Mai târziu mi-a și apărut această oportunitate de a preda ore de dans popular la școala de artă din oraș. Așa că următorul pas a fost să mă înscriu la facultate, am terminat-o cu succes, și apoi a venit acea dorință de a fi profesor de dans și de a mă ocupa de copii. În 2003 am început să predau la această școală de artă, este vorba despre școala cu sediul la Mezőberény cu numele „Leg a láb”. Aici am predat 10 ani, dar între timp am venit pentru o perioadă mai scurtă să predau dansuri populare și la școala din Jula în cadrul unui cerc de dans, dar asta nu mult timp. În 2013 am schimbat locul de muncă, m-am angajat la Școala de artă „Kaláris” din Chitighaz, aici am lucrat, dar dorința de a fi profesor mi-a îndreptat pașii spre școala românească din Jula, unde am bătut la o ușă

primitoare. Doamna director Maria Gurzău Czeglédi chiar avea nevoie pentru instituție de un profesor de dans. Și iată-mă, aici lucrez deja pe post din anul 2015.

— În ce măsură iubește tânăra generație dansul popular?

— Se vorbește despre faptul că rareori găsești, în prezent, un tânăr care îndrăgește cu adevărat folclorul. Aici însă, în comunitate și la școala la care predau, este altceva. Părinții își doresc ca copiii să participe la cercurile pe care le am, iar tinerii sunt foarte receptivi la orele de dans și mișcare pe care le țin. Cred că este și dorința părinților de a face copiii mișcare și, de ce nu, de a-și vedea odraslele în scenă. O altă motivație ar fi însăși visul copiilor de a mai vedea lumea, de a participa la festivaluri de folclor, de a cunoaște dansurile și tradițiile. La orele din programa școlară cred că am reușit să-i atrag, să-i conving, să le aprind în suflet scânteia, dragostea pentru folclor. Studiarea în școală a dansului popular este un exemplu demn de urmat.

(Continuare în pag. a 12-a)

Sate arădene cu nume ciudate

Cum ai reacționa dacă ți-ar spune cineva că este originar din Labașinț? Dar din Lalașinț, Hălăliș, Budești sau Pârnești? Multe localități pe care le are județul Arad au fost denumite după întemeietorii lor. Dacă acum câteva secole, numele sau porecele purtate sunau obișnuit, acum îi amuză pe cei care le aud pentru prima dată, scrie aradon.ro.

Județul Arad este format din 300 de localități, iar în majoritatea cazurilor numele acestora sunt destul de obișnuite. Există însă și excepții. De exemplu, Labașinț este un satuc ce are mai puțin de zece locuitori, care aparține de Șîștarovăț. Primarul comunei, Marinel Jurjescu, a fost luat prin surprindere când l-am întrebat care este originea numelui și ne-a cerut timp să studieze monografia locului. Din păcate, nici monografia nu spune nimic despre originea cuvântului și nici localnicii nu știu de ce a fost numit satul lor „Labașinț”.

Labașinț are un sat „frate”, dacă e să ne luăm după asemănarea numelui. Este vorba de Lalașinț, care aparține însă de comuna Bârzava. Este mult mai mare, având peste 500 de locuitori. Și primarul acestei comune, Gabriel Faur, a fost luat prin surprindere de întrebarea noastră privind originea numelui, pentru că nu o știa. Ne-a pus însă la dispoziție monografia, care speculează mai multe variante. Prima ar fi legată de un cioban pe nume Lala: „Referitor la începuturile satului Lalașinț, din lipsa unor informații precise, a existat un câmp larg pentru apariția legendelor. Se spune că satul ar fi fost întemeiat de un cioban cu numele Lala, originar de prin părțile Olteniei”.

O altă sursă menționată în monografie indică cinci familii de ciobani care ar fi întemeiat satul în secolul al XV-lea, dar acestea ar fi fost venite din Ardeal, nu din Oltenia, și niciuna nu purta numele Lala, ci Grozescu, Hatcău, Maleș, Răchișan și Ștefănescu. Aceste nume se mai întâlnesc și astăzi în sat.

Există și o a treia variantă menționată: „Iorgu Iordan, analizând etimologia cuvântului Lalașinț, afirmă că este format din antroponimul de origine slavă Lalaș, Lai + sufixul inți, Lalașinți fiind o formă de plural de origine slavă”.

Alte nume neobișnuite

De comuna Săvârșin aparțin două sate cu nume neobișnuite: Hălăliș, care are în jur de 90 de locuitori și Pârnești, care are aproximativ 150 de locuitori.

Budești, care sună de asemenea haios, aparține de Pleșcuța și are 20 de locuitori. Primarul Viorel Groza spune că numele a fost dat de o familie pe nume Budea, care a întemeiat satul în jurul anului 1400.

Tăgădău, din comuna Beliu, poartă numele unei „persoane care neagă, tăgăduiește”, conform DEX, iar numele „Iacobini”, al satului din comuna Brazii, înseamnă, tot conform dicționarului, „călugări dominicani” sau „membri ai celei mai radicale grupări revoluționare franceze, în perioada revoluției din 1789-1794”. Tălmaci aparține de Craiva și înseamnă traducător/interpret. În județ mai avem și sate cu nume de viețuitoare, precum Vidra, Țipar, Zimbru sau Coroi.

Mailat, din comuna Vinga, Căpruța (comuna Bârzava), Pătârș (Ususău), Șiad (Craiva), Virișmort (Birchiș), Cociuba (Dieci), Groși (Vârfurile) sau Dulcele (Gurahonț) sunt alte câteva exemple de nume neobișnuite pe care le puteți vedea pe harta județului Arad.

Să ne uităm și la alții...

Dacă numele unor sate din Arad vi s-au părut amuzante, atunci probabil că exemplele ce urmează vor stârni hohote de râs. În județul Bistrița-Năsăud există satul Spermezeu, în Vaslui există Mădulari, iar în Iași există Sculeni. Alte sate cu nume haioase sunt Cioca-Boca (Iași), Miroși (Argeș), Carcaliu (Tulcea) sau Păcălești (Bihor).

Glume

Într-un castel medieval, ghidul îi conduce pe turiști pe niște scări întortocheate, coborând tot mai jos și mai jos. Undeva, la capătul labirintului, apare o ușă pe care scrie „Camera de tortură”. Intră cu toții. Înăuntru sunt o mulțime de schelete, unele mai noi, altele mai vechi...

Turiștii întreabă:

– Ale cui sunt rămășițele?

Ghidul răspunde:

– Legenda spune că aici și-au găsit sfârșitul turiștii care n-au dat bacșiș ghidului... Dar asta este doar o legendă...

Trei berze participă la o conferință.

Una întreabă:

– Ce ați mai făcut zilele astea??

Prima barză:

– Eu am adus pe lume doi gemeni drăguți!

A doua barză:

– Eu am adus pe lume niște tripleți!

A treia barză:

– Eu am speriat doi studenți!

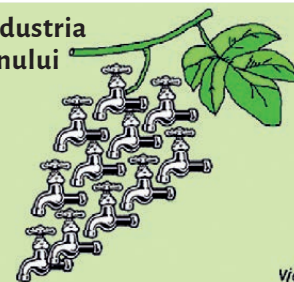
Soțul vine acasă și-și prinde soția în pat cu amantul. Vizibil șocat, întreabă:

– Ce se întâmplă aici??!

Soția, uitându-se către amant, zice:

– Eh, ți-am spus eu că-i prost?!

Industria vinului

Un ardelean se trezește dimineață și, când se uită pe geam, vede trei inși care făceau poze. Ardeleanul supărat iese din casă și se duce la ei.

– Păi ce faceți voi aici, la mine, în ogradă?

– Măsurăm, bade.

– Da' ce măsurați?

– Păi, pe aici o să treacă autostrada Transilvania.

Ardeleanul stă și se gândește:

– Da' o să treacă multe mașini p-aci?

– Păi, logic, că o să treacă.

– Aha... și cam câte?

– Ei câte... sute, mii...

– Și o să treacă și noaptea?

– Păi, sigur că da.

– Da' ... pe mama lor ... io' să stau să le deschid poarta la fiecare?

– Cu ce te ocupi? întreabă un tânăr pe frumoasa fată cu care dansa.

– Sunt soră medicală.

– Ah, cât mi-aș dori să fiu bolnav, iar tu să mă îngrijești!

– Asta ar fi un adevărat miracol, eu lucrez la maternitate...

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Muzică

Patru zile de concerte
la Toamna Orădeană

Piața Unirii din Oradea va găzdui 4 zile de concerte extraordinare, printre cei care vor asigura muzica bună aici sunt: Delia, Smiley, Zdob și Zdub, The Motans, Lora și mulți alții.

În zona Taste of Oradea din Piața Unirii cele mai bune restaurante din oraș își vor scoate bucătării pricepuți în stradă și ne vor face poftă cu rețetele lor. Piața va fi animată de artiștii stradali și personaje fantastice ale companiilor de teatru stradal din Franța și Olanda, împreună cu alți artiști români, iar activitățile pentru copii îi vor face și pe ei să se simtă speciali.

Cetatea Oradea va deveni locul unde se va scrie din nou istorie, una despre oameni faini, mâncare grozavă și muzică excelentă. Vino la Street Food la Cetate să ai parte de cel mai bun #Street-Food, care vine la pachet cu o super atmosferă creată de Viața de Vie, GOLAN, Mihail, Alexandrina, Lucia.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

2 OCTOMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

3 OCTOMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10 Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.20: EU aleg România – 100 de personalități 16.30: Storymania – Radio România Cultural 17.55: Încheiere

4 OCTOMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 17.00: Știri 17.20: Clubul sporterilor 17.55: Încheiere

5 OCTOMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: O istorie scurtă a românilor povestită celor tineri de către istoricul Neagu Djuvara 17.55: Încheiere

6 OCTOMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.30: Izvorășul – revistă de etnografie și folclor (Gabriela Rusu Păsărin, Radio Oltenia) 17.55: Încheiere

7 OCTOMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.15: File de calendar 16.30: „De dor și drag” – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă de la Radio Timișoara 17.15: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

8 OCTOMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6721, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

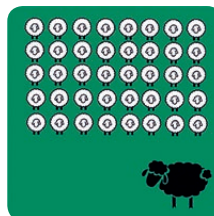
CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

RĂZLEȚ, -EAȚĂ, răzleți, -e, adj. 1. (Despre ființe) Care s-a depărtat de ceilalți, care a rămas singur. (Și adv.) Situat la distanță (unul de altul). (Despre sunete) Lipsit de legătură, de continuitate; izolat; sporadic. 2. Care rătăcește din loc în loc; pribeag, înstrăinat, hoinar. (Despre privire, ochi) Rătăcit, pierdut. – Din răzleți (derivat regresiv).

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 4 octombrie, Duna TV, ora 7.50
miercuri, 4 octombrie, Duna World, ora 15.15

În emisiunea televizată „Ecranul nostru” la început de an școlar vom face o vizită la cea mai mare școală de naționalitate română din Ungaria, la Liceul și Școala Generală „Nicolae Bălcescu” din Iula unde învață peste 400 de elevi. În ultimii ani în imobilul instituției s-au investit în jur de 100 de milioane de forinți și se mai planifică și alte modernizări.

Realizator: Tiberiu Boca

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Iula, str. Eminescu nr. 1
Tel./fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Tiberiu Iuhas
E-mail: atru@globonet.hu
Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,
(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Iula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.huInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Iula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

„Dansator bun ești dacă simți dansul cu inima, cu sufletul, să nu poți trăi fără el...”

Cu tinerii din Jula

Cu bătrânii din Aletea

Învățăm obiceiurile și tradițiile neamului

– Pentru a se preda dansul popular în școală a fost nevoie ca acesta să aibă loc în programa școlară. S-a introdus pe plan național ca în fiecare zi să aibă copiii cel puțin o oră de educație fizică, din aceste ore – 1 oră/clasă s-a putut introduce la materia „mișcare și dans”. La aceste ore facem mișcare, învățăm mișcări, pași de dans, învățăm dansuri și despre dansuri. La aceste ore predau și dansul și tradițiile românilor din Ungaria, care sunt și bazele primilor pași de dans învățați de noi. Pe lângă aceste ore am mai multe cercuri, unde învățăm concret dansuri tradiționale din mai multe localități, acestea le organizăm în coregrafii cu care ne putem prezenta la serbările școlii și nu numai. Am început să lucrăm și la coregrafii care se fac tot mai rar, care încep să dispară, cum a fost la Aletea de exemplu: Hora Mare, Lugojana, etc.

– Ce calități dezvoltă dansul la copii?

– În primul rând, dansul este un exercițiu fizic, care dezvoltă ținuta, gustul estetic, eleganța, atenția, simțul de coordonare a mișcărilor și, nu în ultimul rând, dragostea pentru obiceiurile și tradițiile neamului.

– Ce este mai ușor? Să lucrezi cu copiii sau cu adulții?

– Pentru fiecare categorie de vârstă este diferit, dacă este bine construită o coregrafie nu este greu să o predai, mai ales dacă faci ceea ce-ți place cel mai mult.

Succese, distincții și planuri

– Care a fost cel mai mare succes al tău ca dansator, dar și ca profesor?

– Ca dansator am avut parte de multe succese. Pentru mine a fost de fiecare dată un mare succes atunci când am reușit să învăț

La balul din Aletea

Cu copilașii din Chitighaz

un dans mai greu. Cele mai multe succese cred că au fost atunci, la început, când am învățat să dansez dansul de la Aletea și am reușit să fiu în scenă alături de cei mai buni. Ca profesor, atunci am avut cele mai mari reușite când am participat cu tinerii la diferite concursuri și festivaluri și am venit acasă cu premii și aprecieri.

– Ce a însemnat pentru tine distincția primită anul acesta „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” pe anul 2017?

– Premiul primit anul acesta la Gala Naționalităților a fost pentru mine o recunoaștere uriașă, din partea comunității românești care m-a propus. Acest premiu l-am primit ca recunoaștere pentru activitatea de păstrare și transmitere a dansurilor populare românești din județul Bichiș, de aceea o să fiu de acum înainte și mai atent ca să depun o muncă de calitate, să le insuflu tinerilor dragostea față de cultura și tradițiile strămoșești. Această distincție mi-a întărit și credința că sunt în loc bun și asta trebuie să fac cum știu eu mai bine.

– Ce sentimente ai când ești în scenă printre copiii?

– Mă încercă o bucurie nemărginită și o mândrie deosebită pentru faptul că mi-a reușit să le cultiv dragostea pentru dansul popular.

– Ce planuri ai pentru viitor?

– Obiectivul meu principal este să cresc dansatori din tânăra generație care ne-ar reprezenta cu cinste la diverse festivaluri folclorice naționale și internaționale. Este foarte important să reînviem tradițiile românilor din Ungaria, pentru ca ele să nu dispară și să nu se uite, să valorificăm moștenirea noastră culturală. Altfel riscăm să le pierdem. Trebuie să facem tot posibilul ca perlele folclorice să nu dispară irecuperabil.

Anca Becan